

27 OKT 2009

JUSTISDEPARTEMENTET	
28 OKT 2009	
SAKSNR.:	200904409
AVD/KONT/BEH:	RSB/RSB/HAS
DOK.NR.:	62
ARKIVKODE:	625

Det kongelige justis- og politidepartement
Postboks 8005 Dep
0030 OSLO

Deres referanse:
200904409

Vår referanse:
07/296-4-JOHE

Dato:
27.10.2009

HØRINGSSVAR FORSLAG TIL FREMTIDIG ORGANISERING AV NØDMELDETJENESTEN

Vi viser til Justisdepartementets brev av 10. juli 2009 angående høring av rapporten "Forslag til fremtidig organisering av nødmeldetjenesten" (112-rapporten).

Direktoratet for nødkommunikasjon (DNK) er tildelt ansvaret for utbygging og senere forvaltning av det nye, digitale nødnettet. DNK har ingen direkte rolle i den operative nødmeldetjenesten, men vil, når nødnettet blir tatt i bruk, levere kommunikasjonstjenester til nødmeldetjenesten. Nødnettprosjektets første utbyggingstrinn, som består av 54 kommuner i det sentrale Østlandsområdet, er nær ferdigstillelse. Prosjektet omfatter både utbygging av selve radionettet og leveranse av brukerutstyr til nødetatene, herunder brukerutstyr til nødetatenes kommunikasjonsentraler. I dette høringssvaret har DNK primært kommentert saker som anses berørt av DNKs ansvarsområde.

1 Valg av modell for fremtidig organisering av nødmeldetjenesten

Innføring av et nytt, digitalt nødnett vil bidra til en bedre samordning mellom nødetatene gjennom mulighet til å kommunisere over et felles, lukket og kryptert samband. Innføring av 112 som felles nødnummer med felles sentraler vil også bidra til en bedre samordning mellom nødetatene. De to tiltakene vil slik DNK ser det utfylle hverandre og sammen gi en styrket og mer effektiv nødberedskap i landet.

Et sentralt spørsmål i rapporten er hvilke tjenester som skal organiseres som en felles tjeneste og hvilke tjenester som hver nødetat skal utføre enkeltvis. Etter DNKs syn kan spørsmålet best besvares etter en samlet vurdering av hvilken modell som er mest effektiv både for den samlede nødmeldetjenesten og for hver enkelt operative nødetat.

Nødnett som kommunikasjonsverktøy vil kunne tilpasses alle de foreslåtte modellene, og DNK kan ikke se at det foreligger særskilte tekniske hensyn som skulle påvirke valg av modell. Alle modellene innebærer imidlertid en endring av kommunikasjonsflyten i forhold til dagens nødmeldetjeneste, og det vil bli behov for å gjøre tekniske endringer til brukerutstyret ved kommunikasjonsentralene og oppdatere den tekniske konfigureringen av nødnettet. For nye 112-sentraler må det anskaffes betjeningsutstyr

Kontoradresse:
Nydalens allé 35
Oslo

Postadresse:
Postboks 7 Nydalen PIB
0410 Oslo

Telefon sentralbord:
23 30 57 00

Telefaks:
22 23 29 41

Saksbehandler:
Jostein Hesthammer

slik at 112-operatørene kan kommunisere med nødetatene over nødnettet. DNK bidrar gjerne med sin kompetanse for å konkretisere kostnadene til nytt utstyr og nødvendige endringer av eksisterende nødnettutstyr ved en eventuell overgang til ett nødnummer og felles sentraler.

2 Eventuell samordning mellom innføring av felles nødnummer og nødnettprosjektet

I 112-rapporten heter det (s.54): *“Det er nærliggende å tenke at utbygging av nytt nødnett og en eventuell innføring av felles nødnummer og nødsentraler burde falle sammen i tid. Som følge av nødnettskontraktens omfang og kompleksitet, og dermed også risiko, mener arbeidsgruppen at det mest hensiktsmessige likevel er å separere disse reformene.”*

DNK støtter dette synspunktet. De to reformene er i utgangspunktet ikke avhengige av hverandre, og det synes ikke hensiktsmessig å etablere en avhengighet mellom to så vidt kompliserte prosjekter med mange involverte parter. Etter DNKs mening vil det å etablere en avhengighet mellom de to prosjektene øke risikoen for begge prosjektene. En eventuell innføring av felles 112-sentraler ligger et godt stykke frem i tid og har en ukjent tidsplan. En samordning med nødnettprosjektet vil føre til flere års ytterligere utsettelse av nødnettutbyggingen, noe som vil virke svært negativt ift. realisering av samfunnsgevinster.

Nødnettutbyggingen er i seg selv et krevende samordningsprosjekt, og leverandøren er betydelig forsinket. Erfaringen viser videre at denne type prosjekt må avgrenses for at det skal være mulig å få til en akseptabel framdrift. Mange avhengigheter og stort behov for forankring av alle beslutninger er svært tidkrevende.

Nødnettkontrakten er allerede inngått,¹ og endringer til denne vil kunne medføre merkostnader for staten. Eventuelle innsparinger ved å samordne de to prosjektene vil etter DNKs syn vil ikke oppveie ulempene en slik samordning kan gi.

DNK vil imidlertid følge nøye med på utviklingen i spørsmålet om felles 112-sentraler for å kunne tilpasse seg endrede forutsetninger for nødmeldetjenesten.

3 IKT-systemer i en fremtidig nødmeldetjeneste

En vesentlig del av nødnettprosjektet er leveranse av utstyr til nødetatenes kommunikasjonsentraler². I mange år har representanter fra de tre nødetatene og DNK arbeidet med å spesifisere krav, vurdere løsninger og planlegge implementering av utstyr på sentralene. Valgte løsninger varierer mellom nødetatene, men det er også mange like krav. Blant annet vil alle få mulighet til å håndtere både telefoni og radio (nødnett) fra samme skjerm. Utstyret skal i ulik grad integreres mot etatens eksisterende systemer. Sammen med nødnettleveransen vil det også bli levert et nytt oppdragshåndteringsverktøy for 110-sentralene, noe som antas å ha mange likhetstrekk med et eventuelt fremtidig elektronisk beslutningsstøtteverktøy for 112-sentraler.

¹ Kontrakten ble inngått i desember 2006 og omfatter både bygging av radionettet og leveranse av brukerstyr til nødetatene (radioer og utstyr til kommunikasjonsentraler). Kontrakten gjelder for en landsdekkende utbygging i to trinn, med forbehold om Stortingets godkjenning etter trinn 1.

² Med “kommunikasjonsentraler” menes 110-sentraler, politiets operasjonsentraler, AMK-sentraler, akuttmottak og legevaktsentraler.

Det vil bli vesentlig å bygge videre på den kompetansen og de erfaringene som er bygget opp gjennom nødnettprosjektet når IKT-systemer for en fremtidig nødmeldetjeneste skal spesifiseres og anskaffes. DNK er positive til å bidra i en slik prosess.

4 Nødmeldesentralenes størrelse

Gjennom arbeidet med utrulling av utstyr til nødetatenes kommunikasjonsentraler har DNK erfart at det høyst sannsynlig er mest rasjonelt å ha "store" nødmeldemottak for å kunne dra full nytte av de moderne støtteverktøyene som nå er tilgjengelige og som for eksempel 110-sentralene vil få levert gjennom nødnettleveransen. Mindre sentraler vil ha utfordringer ved innføring og vedlikehold av systemene, og opplæring vil være en vesentlig utfordring. DNK støtter derfor arbeidsgruppens forslag om å ha færre og større sentraler.

5 Organisering av 112-sentralene

I 112-rapporten heter det (s.109): *"Arbeidsgruppen har vurdert om det vil være hensiktsmessig å legge ansvaret for nødmeldetjenesten til Direktoratet for nødkommunikasjon eller Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap. Begge direktoratene er underlagt Justis- og politidepartementet alene. Ingen av disse virksomhetene har erfaring med oppgaver av den typen nødmeldetjenesten omfatter, og begge mangler relevant fagkompetanse innen helsetjenesten og politiets oppgaver. Arbeidsgruppen anbefaler på denne bakgrunn at Helse- og omsorgsdepartementet og Justis- og politidepartementet i fellesskap oppretter et nytt forvaltningsorgan med nasjonalt ansvar for 112-sentralene. Virksomheten ansvar vil være å sørge for at innbyggerne får rask og riktig hjelp i nødssituasjoner, og at all bistand samordnes på en faglig forsvarlig og kostnadseffektiv måte til det beste for innbyggerne."*

DNK ble opprettet 1. april 2007 for å styre utbyggingen og forvaltningen av nødnettet. Ved opprettelsen av DNK ble det lagt vekt på at forvaltningsorganet for nødnettet skulle være nøytralt for å bevare likeverdigheten mellom de tre nødetatene. Gjennom nødnettprosjektet og opprettelsen av DNK er det opparbeidet erfaring som vil være relevant for nye 112-sentraler, herunder kunnskap om å etablere et nytt direktorat, om tekniske løsninger på nødetatenes kommunikasjonsentraler, samt om å styre samarbeidsprosjekter som involverer de tre nødetatene. DNK bidrar gjerne med sin erfaring til organisasjonen som eventuelt skal ha et nasjonalt ansvar for nødmeldetjenesten.

I forbindelse med innføring av nødnettet i første utbyggingstrinn er det etablert flere driftsenheter for ulike oppgaver: leverandøren (Nokia Siemens Networks - NSN) utfører all teknisk drift av selve radionettet; DNK eier nettet, følger opp kontrakten med NSN og inngår avtaler med brukerne; nødetatene brann, politi og helse har etablert egne ordninger for brukerstøtte og drift av eget brukerstyr (radioer og kontrollrom). Etter første utbyggingstrinn skal driftsordningen evalueres, og en sentralisering av nødetatenes driftsoppgaver skal vurderes (jf. Budsj.innst.S. nr. 13 (2007-2008) kap. 7.2.1: *"Komiteen mener det bør vurderes om det bør foretas en sentralisering av driftsoppgavene for de tre nødetatene."*). Fremtidige felles 112-sentraler vil bli sentrale brukere av nødnettet med behov for brukerstøtte og drift av brukerstyr. DNK anbefaler at organiseringen av 112-

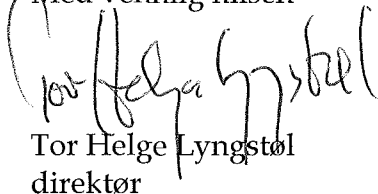
sentralene sees i sammenheng med etablering av en eventuell felles driftsorganisasjon for nødnettbrukere.

6 Nye muligheter gjennom nytt nødnett

Innføringen av et nytt digitalt nødnett åpner for en rekke nye muligheter for den norske nødmeldetjenesten. Gjennom nødnettet vil det bli mulig for nødetatene å kommunisere sammen på et lukket, kryptert samband, og det vil kunne etableres felles samtalegrupper på tvers av geografiske og organisatoriske grenser. I tillegg til å gi nødetatene et moderne sambandsverktøy, har implementeringen av nytt nødnett også resultert i oppdaterte arbeidsrutiner og prosedyrer. Blant annet er det på oppdrag av Politidirektoratet utarbeidet et nytt sambandsreglement for nødetatene. Ved en omorganisering av nødmeldetjenesten vil man kunne dra nytte av disse erfaringene, og det vil bli nødvendig å videreutvikle arbeidsrutinene og prosedyrene til den nye organisasjonen.

Det er lagt stor vekt på at nødnettet skal fremstå som en grunnpilar i Norges fremtidige totalforsvar, og det legges opp til at en rekke organisasjoner med beredskapsoppgaver skal få mulighet til å knytte seg til nødnettet etter at nødetatene har tatt det i bruk. Nødnettet vil dermed på sikt åpne for en direkte og sikker kommunikasjon mellom mange nød- og beredskapsaktører i Norge, og disse mulighetene bør vurderes med tanke på fremtidige 112-sentralers oppgaver og grensesnitt mot andre aktører.

Med vennlig hilsen

Tor Helge Lyngstøl
direktør

for
Jostein Hesthammer
markedssjef